

ŽEROTÍN

44
prosinec 2017
ročník XVI
čtvrtletní zpravodaj
Obecního
úřadu Žerotín

OBSAH:

Slovo starostky - Volby - Velká podzimní výstava - Literárně-hudební podvečer - Staré žerotínské zvyky a obyčeje - Historie obce Žerotína - Tradiční vánoční zvyky - V jakém odstínu bude nazdobený váš stromeček? - Sokol obci - Glosář - Společenská kronika - Svoz odpadu 2018

Jesličky (foto J. Němec)

Periodický tisk územního samosprávného celku • Vydává: Obec Žerotín • Žerotín 13, Litovel 784 01, IČO 00299758 • Registrováno u MK pod značkou: EČ MK ČR E 17321 • redaktor: Jiří Němec • Redakce mobil: 724 738 032 • email redakce: red.zpravodaj@seznam.cz • Názor autora článku nemusí být nutně názorem vydavatele, do textu autora nezasahujeme.

Uzávěrka příštího čísla: 28. února 2018

Slovo starostky

Rok utekl jako voda a jsou zde Vánoce a možnost dalšího bilancování.

Letošními akcemi je oprava věžních hodin na kapli sv. Marty. Starý ciferník a jeho vnější oplechování bylo již značně poškozeno a docházelo k zatékání vody do prostoru zvonice a poškozování konstrukce krovů. Upevňovací háčky vnějších částí (sklo, krycí rámeček) byly zkorodované a hrozilo jejich uvolnění, stejně jako nebezpečí zkratu v elektroinstalaci. Ciferník vlivem vlhka již nebyl jasně čitelný. Firma Brnotron v.o.s. provedla výměnu kruhových ciferníků, nově bylo nainstalováno LED osvětlení se soumrakovým spínačem. Elektronická řídicí jednotka a přijímací anténa DCF signálu byla zachována. Technickou úpravou došlo ke zlepšení obsluhy hodin, kdy u původních hodin se hodiny na jedné straně obsluhovaly zvenčí, muselo se vystupovat na střechu kaple. Nyní se hodiny po obou stranách obsluhují z vnitřku kaple.

Rekonstrukce vyšla celkově na 64 675,- Kč, dotace od Olomouckého kraje činila 30 000,- Kč. Původní cena, která byla vysoutěžena ve výši 60 000,- Kč byla navýšena a 4 675,- Kč za vícepráce, které spočívaly v složitějším odstranění starých hodin a jiném uchycení instalačního materiálu.

Další akcí byla oprava místní komunikace na samotu mlýn. Na jaře byly zastříhány největší výtluky za cenu 152 460,- Kč. Na Krajském úřadě Olomouckého kraje bylo požádáno o dotaci na rekonstrukci veřejného osvětlení, na tuto akci jsme obdrželi dotaci od Olomouckého kraje ve výši 300 000,- Kč a od Ministerstva průmyslu a obchodu dotaci z programu EFEKT ve výši 598 188,-

Kč. Rozpočet rekonstrukce veřejného osvětlení však byl ve výši 5 852 389,- Kč. S ohledem na stavební připravenost a termín vyúčtování akce byla dotace vrácena a Olomoucký kraj byl požádán o změnu účelu čerpání dotace na opravu místní komunikace. Naši žádosti bylo vyhověno a místní komunikace na samotu mlýn byla opravena v celé šíři nástřikem povrchu komunikace za cenu 497 310,- Kč. Celkem tedy oprava na jaře a na podzim stála 649 770,- Kč, kdy dotace z Olomouckého kraje činila 300 000,- Kč. Rekonstrukce veřejného osvětlení se dále připravuje a je plánovaná společně z rekonstrukcí chodníků až v roce 2019 po provedení opravy komunikace, kterou bude provádět Olomoucký kraj.

Spojovací cestu od Pňovic na Újezd by měl, po dohodě, opravit Olomoucký kraj v rámci způsobených škod objízdou trasou autobusů. O plánované opravě komunikace Žerotín – Šternberk budeme informovat po obdržení podkladů od Olomouckého kraje.

Dále jsme byli úspěšní v žádosti o dotaci na nákup nádob na separovaný odpad a štěpkovače pro obec Žerotín. Celkový rozpočet akce byl 619 000, kdy vysoutěžením dodavatele se cena snížila na částku 505 260,- Kč, dotace činí 85 %. Vyúčtování dotace bude provedeno v následujícím roce. Dodání dalších kontejnerů na třídění odpad vytvoříme další dvě místa pro ukládání tříděného odpadu v obci a tím bychom mohli dosáhnout většího třídění a snížení objemu komunálního odpadu. Zakoupením štěpkovače, který byl obci předveden, a byli proškoleni pracovníci, se budeme snažit dosáhnout snížení množství bio odpadu a ušetřit za dopravné do

Štěpánova. Občané, kteří budou mít větší množství haluzí nebo jiné dřevní hmoty do průměru větví 12 cm ať si je ponechají a po dohodě provedeme štěpkování u nich. Kdo by měl zájem o štěpku, ať se o ni přihlásí na obecním úřadě. U obchodu je umístěn plastový kontejner na kov. Při vývozu popelnice na jedlé pokrmové tuky jsme byli pochváleni, za vzorné ukládání v uzavřených lahvích.

Omlouvám se občanům za způsobené nepříjemnosti při velkoobjemovém sběru odpadů. K tomuto kroku nás vedlo např. velké množství pneumatik, které jsme vyvezli v rámci tohoto sběru a museli zaplatit (10 000,- Kč), kdy tyto pneumatiky nepocházely z naší obce. Letos jsme za pneumatiky zaplatili 1 035,- Kč. Stejně tak došlo k poklesu za velkoobjemový odpad a nebezpečný odpad. Tímto šetříme, abychom nemuseli zvedat cenu za komunální odpad pro občany.

V letošním roce jsme, stejně jako v loňském roce, přijali, ale jen 2 pracovníky z Úřadu práce na veřejno-prospěšné práce. Naš požadavek na 4 pracovníky byl zkrácen z důvodů nízké nezaměstnanosti. Po třech měsících, na konci zkušební doby, došlo k výměně jednoho pracovníka za nového. Všichni pracovníci měli celou dobu co dělat a bylo poznat, že jsou jen dva. Podíleli se na opravě koupaliště, které nám opravovala firma VYKO – stavební spol. s r.o. Moravská Třebová, která provedla přetěsnění spár za cenu 121 000,- Kč a firma RI-stav provedla opravy propojení s čističkou a výtoky z čističky za cenu 61 900,- Kč. Dále prováděli údržbu zeleně, byly vymalovány společné prostory u bytů, ořezány stromy, údržba hřbitov-

va a vémola. Na příští rok opět podáme žádost o tyto pracovníky. Oběma stávajícím děkuji za jejich odvedenou práci.

I v letošním roce jsme pokračovali v roznosu pytlů na plasty a tetrapaky do domácností. Vyzýváme občany, aby pytle používali pouze na třídění výše uvedených odpadů a ne pro svou potřebu.

Vyzývám občany, kteří si ještě nevyzvedli kompostéry, aby tak učinili. Kompostéry jim vydá po dohodě pan Hubáček.

Občané, kteří nejsou napojeni na

veřejnou kanalizaci, vyzývám k předložení dokladu o vývozu odpadní vody, a to o jejím množství a dokladu o jejím uložení na čistírně odpadních vod, a to do konce měsíce ledna 2018.

Ještě informace o výměně lékářky. Na konci února bude končit paní MUDr. Křapová, na její obvod nastoupí paní MUDr. Niklová, která bude do naší obce dále dojíždět.

19 ledna proběhne tradiční školní ples a maškarní ples pro děti 20. ledna odpoledne. Na obě akce Vás srdečně zvu.

Za uplynulý rok bych ráda poděkovala zastupitelstvu obce za jejich pomoc při práci a vyzdvihnout naši jednotu při rozhodování a vyslovit přání aby nám to takto vydrželo do konce volebního období.

Všem spoluobčanům přeji jménem svým i jménem zastupitelstva a Obecního úřadu klidné, pohodové a požehnané prožití svátků vánočních v novém roce pevné zdraví, spokojenost a dobrou vzájemnou spolupráci.

JUDr. Jarmila Capková

Volby

Dne 20 a 21 října 2017 se konaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. U nás v Žerotíně se těchto voleb zúčastnilo 220 občanů z celkového počtu 376 právoplatných voličů. Bylo odevzdáno 219 platných hlasů a jeden neplatný hlas.

Zde jsou výsledky:

Číslo strany	strana	počet platných hlasů
1	Občanská demokratická strana	20
4	Česká strana sociálně demokratická	21
7	STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	6
8	Komunistická strana Čech a Moravy	14
9	Strana zelených	1
10	Rozumní-stop migraci a diktátu EU peníze občanům	4
12	Strana svobodných občanů	2
15	Česká pirátská strana	21
19	Referendum o Evropské unii	1
20	TOP 09	5
21	ANO 2011	40
23	Sdružení pro republiku-Republik. str. Českosl.M. Sládka	1
24	Křesťanská a demokrat. Unie-Českosl. strana lidová	52
26	REALISTÉ	3
27	SPORTOVCI	1
29	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	27

Výsledky jsou uvedeny ze zápisu volební komise.

Velká podzimní výstava

Čtrnáctého a patnáctého října vždy odpoledne panovalo babí léto. V ty dny se ani nechtělo věřit, že dopolední nevlídná mlha odevzdá svou vládu slunci. Ale stalo se. Jako líná opona se po poledni mlha vytratila a bylo léto. Tedy to babí. A taky byla výstava. V Žerotíně už tradiční, vždy hojně navštěvená, neboť návštěvníci už dávno vědí, že bude na co koukat. A taky že bylo. Pochopitelně gró výstavy v souladu s jejím názvem obstaraly výpěstky místních zahrádkářů.

Mnozí z obdivovatelů si asi při pohledu na tu nádheru zajištěnou péčí slunce a pěstitelů řeklo, copak se asi s tou vystavovanou úrodou po skončení výstavy děje? Inu, jak jsem se dozvěděl, to nejednodušší a asi i nejlepší - všechna jablíčka, hrušky, hrozny vína, švestky a další požitelné dary našich zahrad věnují organizátoři naší školy a školce. Tedy dětem v těchto zařízeních a lze jen doufat, že si na nich také pokaždé smlsnou. Pořadatelé proto také touto cestou všem, kteří přispěli svými výpěstky na výstavu, velice děkují a věří, že darování ovoce dětem schvalují. A kdože přispěl svými výpěstky? Byli to, pan Josef Kobylka, Jaroslav Gébl, Vojtěch Čouka, Vladimír Motáň, Josef Motáň, Robert Venský, Václav Vyhnánek, Jaroslav Krejčí, Jiří Fňukal (kaktusy), Jan Hubáček, Jiří Vrána a ovocné sady Nesét.

Pěstitelská výstava však nebývá jen o ovoci a jiných darech našich zahrad a záhonů, ale též zájmech a zálibách jednotlivců i organizací domácích i přespolních. A proto i tentokrát se na sále mohly objevit úžasné obrazy Jana

Hubáčka, jehož realistické zachycování kouzla krajiny naší Hané, ale i blízkých Jeseníků nenechá nikoho na pochybách, že v obci máme skutečného PANA MALÍŘE v tvorbě zrajícího jako víno.

Letos poprvé se blýskla svými kresbami také paní Jarmila Vrbková. Sympatická blondýnka, ve které byste kreslířské sklony asi nečekali. Ale mnohé překvapila, mne nevyjímaje. Její tužkou zachycená barokní krása olomouckých staveb, panoráma Prahy, ale i kresby portrétů dávají tušit, že paní Vrbková je netušený talent. Za její ochotu vystavit svá díla jí děkujeme.

Svými obrazy se oprávněně pochlubili též, Klára Buchtová a Natálka Čouková.

Jako jiné roky, i letos se diváci mohli pokochat fotografiemi. Ty letošní dodali: Pan Venský z Bohušovic, Lada Sejáková s Kačkou, Stanislav Krejčí a Jiří Vrána.

V malém sále jsme mohly obdivovat betlémy. Menší, větší, všechny hezké. Ty dodal pan Pavel

Čundrle. Ovšem nejpěknější byl pro mne betlém vyřezávaný, který na výstavu dodala paní Buchtová. Úplnou novinkou pak byla ochutnávka domácího piva vyrobeného v prvním malém soukromém pivovárku panem Martinem Trokanem. O něm je i díky našemu zpravodaji známo, že je nadšeným sběratelem pivních etiket. Svou zálibu nyní rozšířil o další věci spojené s pivní kulturou. Plechové vývěsní štíty, různá zařízení no a v neposlední řadě též zařízení nové sloužící výrobě piva. A to také bylo na výstavě k dispozici. Kdo chtěl, ochutnal. Ochutnal něco jiného, než dostane v běžné hospodě a nechutnalo špatně. Jsem zvědavý, kam se tahle záliba pana Trokana posune, ale troufám si prorokovat, že se máme na co těšit.

A co dále bylo k vidění? Výstava minerálů a nerostů pana Kopecného, keramika paní Kotkové, dušičkové vazby z dílny Slimaříkových, Květinovou výzdobu dodala paní Jana Obšilová.

Již poněkolkáté se prezentovalo Vincentinum ze Šternberka a obdivovat jsme mohli též výrobky Klokánku z Dlouhé Loučky.

Bylo by chybou zapomenout na tradičně nápaditou výstavku s podzimními motivy, kterou připravila naše škola a školka. Tradičně svými dekorativními výtvo-ry obsadí celou jednu stěnu sálu

a doslova tak prozáří celý prostor. Máme šikovné děti s kreativním vedením.

Jako každoročně, každý návštěvník výstavy mohl též posedět u kávy či čaje a ochutnat nějakou dobrotu. O gastronomickou pohodu se postaraly naše milé hospodyňky a to: Jarmila Capková, Eva Janíčková, Lada Sejáková, Dita

Čouková, Marie Slimaříková, Klára Buchtová, Jitka Hubáčková, Iveta Kočišová, Jitka Kučeráková, Kateřina Vaňáková, Vlasta Vránová a paní Sládková. A kdo neochutnal, prohloupil. Tak třeba příště...

Jiří Němec

Literárně-hudební podvečer

V sobotu 11. listopadu 2017 se od 18:00 uskutečnil další literárně-hudební podvečer, kde pan Jiří Němec představil některé povídky ze své tvorby.

Vystoupení se pro změnu uskutečnilo ve velkém sále žerotínského kulturně-společenského zařízení a také tomu odpovídal vysoký zá-

jem ze strany našich spoluobčanů. Letošní autorské čtení bylo pro- dchnuto vánoční atmosférou. Samozřejmě by bylo vhodnější, kdy- by se akce konala třeba o měsíc později (tedy těsně před Vánoci), ale s největší pravděpodobností byl jediný možný termín na sva- tého Martina. A ruku na srdce,

obchodní společnosti nás v honbě za zisky zahlcují svým zbožím ně- kolik měsíců dopředu, takže tento brzký termín až tak nevádí.

Pan Němec vzpomínal na Váno- ce v období svého dětství a také na to, jak se v dobách minulých horko těžko shánělo různé zboží (a to nejen před Vánocemi) – svě-

týlky na vánoční stromek počínaje a kaprem konče. Příběhy byly pojaty velmi vtipným a odlehčeným způsobem.

Domnívám se, že jsem nebyl jediný, kdo byl zvědavý na vystoupení skupiny DOMINO. Rozhodně se jednalo o velmi pěknou a

příjemnou alternativu k rodině Adamcových, která vystoupila na minulém literárně-hudebním podvečeru.

Dík rozhodně patří nejen vystupujícím v popředí, ale také těm, kteří stáli v pozadí této akce a podíleli se na přípravě a zdárném průbě-

hu tohoto podvečera po technické stránce.

Myslím, že nebudu sám, kdo se bude těšit na další podobné setkání.

Tomáš Hrubý

STARÉ ŽEROTÍNSKÉ ZVYKY A OBYČEJE II.

/zvyky a obyčeje při sklizni plodin/

Ing. František Hejnar

Olomouc 2010

Ani zrnko nazmar

Na začátku 19. století na gruntech obyčejně mlátival hospodář se syny a pacholky. Později hospodáře a jeho syny nahradili nádeníci. Hospodář patřil koním a k pluhu.

Výmlat obilí se obyčejně dělal dvakrát. Šetrní hospodáři chtěli dokonce i trojí omlat – „oklep – mláčení oklipku – doklop“. Chtěli mít jistotu, že ve slámě nezůstane žádné zrno.

Napřed se obilí oklepávalo. Při oklepu se snopy rozprostíraly po mlatu „řetím“ k oplotům a vratům. Snopy se nerozvazovaly. Po oklepu se rovnaly zpočátku do „špalét“, později do stodol.

Teprve po oklepu se „oklipke“ mlátivaly na čisto. Obilí se rozprostřelo na „posád“ po obvodu mlatu – opět klásím do středu mlatu a „řetím“ ven. Po překlepnutí z jedné strany se obilí obracelo a bývalo doklepáváno.

Při oklepu a prvním mláčení „oklipku“ se vysoko zdvíhal cep, aby „třísknóti cepiska“, které přitom létalo až kdesi k patru, bylo pádné. Při doklepu nebo omlatu vyhrabaných klásků se cep zdvíhal málo a „cepisko“ se v očepci spíše jen otočilo.

Při omlatu „sázke“ se vytřípala a vázala do otýpek obříslý. A to bývalo něco pro začátečníky. Při vázání slámy se učili „róblovat“. Utáhnout povříslu otočením „Róblo“, to ještě šlo. Horší již bývalo podstrčit „róblovací sok róblem pod obříslu“. U režné /žitné/ slámy potom často tekla i krev!

Vějačky

Po domlatu „oklipku“ – stejně jako při oklepu, se zrní zhrnovalo do středu mlatu obrácenými dřevěnými hráběmi na „posád“. Ten byl hráběmi také pořádně prohrabán. Ohrabky s odlomenými klásky se znovu promlácely, prosívaly a dávaly do ohrabečných košů. Následovalo zarovnání posádu obrácenými hráběmi a „nahození nových oklipku“. Procedura se opakovala, až se namlátil „hodné posád zrní“ – aspoň na vějačko – vitko“.

Potom se obilí na mlatě při otevřených vratech jednou nebo dvakrát přehazovalo – provívalo. Dělávalo se to pěkně do oblouku proti větru, který profukoval přes mlat. Přehazovalo se dřevěnými lopatami z tvrdého dřeva, aby se zrní nepoškodilo. Následovalo prosévání na „řičecích“ s oky o různé velikosti a pytlování. Podle veli-

kosti ok byla síta i pojmenována – „ohrabečnice, prašnice, kókolnice, hrachovice...“. „Fokare a mlénke“ na čištění obilí přišly na řadu až koncem 19. století...

U každé vějačky musel být hospodář. Při revidování mlatců chodíval obyčejně přímo k ohrabečnému koši s ohrabky a okázale „bóchl řbetem roke do ohrabku“. Když mu na dlaň vyskočilo nějaké zrnko, vyčítal mlatcům, že „špatně bijó, nepořádně vetřisají a nedbale přesivají“. Svědomité mláčení si hospodář musel hlídat.

Pro hospodáře bývalo mláčení jednotvárnou, nádenickou a všední prací. Ne ale vějačky! Proto si velice často dělával vitku sám hospodář – „kdo sám zrní zasel, ten si přeci mosel e sám obilí přeseť, změřet vrtlem a sám dat na sépko“! I pro celou rodinu bývaly vějačky malou slavností – jakýmsi malým vinobráním, obzvláště vějačky žitné /pšeničné/.

Něni baba jako baba

Je překvapující, že ze staroslovanských kultů se v žerotínském okolí až do dneška udržely přežitky uctívání boha Peruna, boha všeobecně slovanského, litevského i pruského a boha Velese.

Slovo baba se zpravidla používá v hanlivém významu pro ženy, zejména starší. Výraz baba a jeho obdoby papa nebo bapa je však považován za nejstarší slovo vůbec. Vyskytuje se ve všech jazycích a téměř pro všechny národy je to otec.

Mužskou stránkou bytosti totiž býval děd – slunce pán, který byl uctíván v podobě býka, vola či tura – Peruna, dárce životadárné vláhy a s tím i úrody. Perunovo hromobití bylo srovnáváno s řevem býka. Proto také býk býval Perunovi obětován.

Všeslovanský bůh Perun byl také okázale uctíván. Kníže Vladimír nechal v Kyjově postavit velkou dřevěnou sochu Peruna, který měl stříbrnou hlavu a jako děd i zlatý vous – bradu, jejíž obdobu lze hledat v rezavé „bradě“ vládce zdejších lesů – divokého zubra.

Velice staré je však i slovo mama – matka, které bylo původně společným základem řeči. Staří Slované uctívali krávu jako rodičku. Proto se pro ně stala i symbolem plodnosti. Byla posvátná a zasvěcena Měsíci – Luně. V krávě byla uctívána baba – sumerská bohyně – matka, ženská stránka bytosti. Baba byla bohyní polní úrody a byla nazývána Zlatou bábou, Živou, Matkou nebo Hřimabou. S Perunem – babou a Živou – babou proto byly od pradávna spojeny i žňové zvyklosti při ukončení sklizně úrody.

Uctívání baby a děda-baby

Slovo baba naši předkové v minulosti hojně používali. Místům, kde se nejčastěji kupila mračna při bouřkách, říkali „babi kót“. Děsivá mračna před bouřkou znali jako „babe“. Duhu nazývali „babím mostem“, poslední záchvěv léta „babím litem“. Po „babách“ byly pojmenovány vesnice – např. Babice, kopce – např. Podbaba,

Baba mezi Prostějovem a Olomoucí, Probába u Šternberka a Baba u Jívové. Bohyně „Baba“ byla i ochránkyní porodů. Až do poloviny 19. století byly pomocnice při porodu nazývány „bábami“, „babkami“ nebo „babičkami“. V dřívějších dobách u nás dokonce stávaly /a dosud někde i stojí/ i kamenné „baby“ – hrubě tesané postavy, které někdy představovaly muže, někdy ženu. V rukách držely číš – symbol úrodnosti. „Bábami“ byly nazývány i nízké, hrubě tesané kříže z dob počátků křesťanství.

K „babě“ a „dědovi“ – bohům úrody, patřila u Slovanů hojnost a blahobyt. Proto se k uctění obou spíš konaly obřady a slavnosti. Teprve později se při nich začalo i žertovat.

Uctívání prvního božstva se nevyhnulo ani vesnicím, kde se pěstovalo hodně obilí, např. Žerotínu. Při dožínkách ženci „vyparádile hrobé snop pestrem kvitím a ten postavile klásim navrch na poslední furo obilí“. Potom se oblékl „Pán“ – „přemundirovaná ženská“ a „Pani“ – „přesliknoté chlap“. „Ti spojo špásovale“ a kolem poledne se i tancovalo.

Někdy se zase slavila „dovozná“ – „babská“. Na poslední fůru obilí se postavil „staré“ – „baba“, v Žerotíně a na celé Hané to býval „žebrák“ – opentlený snop, převléknutý někdy za muže, jindy za ženu. Kolem něho se sešli ženci a v průvodu, za veselého zpěvu, „s mozekó a vrěskáním“ jej přivezli pantátovi a panímámě.

Babi polednice a klekánice

Babi v minulosti často strašily i děti. Klekánice – mátonoha, trestávala děti, které si v létě po setmění hrávaly na návsi a nechtěly jít domů. Klekánice byla zobrazována jako shrbená postava, která se po setmění šourá z místa na místo, kde si děti hrají.

Protože chodívala pomalu – vlekla se, bývala nazývána „mátonohou“. Po ní pak byli někteří občané, kteří pomalu jednali a pohybovali se – „mátonohama“. Nezbedné a neposlušné děti „klekánice strkala do měcha /pytle/ nebo trávnice“.

Polední hodina zase byla vyhrazena polednicím, zlým bytostem, jejichž vzhled je znám z Erbenovy stejnojmenné balady:

„Malá, hnědá, tváře divé,
pod plachetkou osoba,
o berličce, hnáty křivé,
hlas – vichřice podoba!“

Zjevovaly se v poledne, proto byly hnědé, opálené od slunka. Šestinedělkám prý zaměňovaly jejich nehlídané děti za svoje. Proto nebývala batolata v poledních hodinách nikdy ponechávána o samotě. Koho polednice přistihla v poledne na poli při práci, toho prý všemožně týrala a mučila – hádankami nebo rozvlácným vypravováním. Chtěla, aby příště lidé s prací tak nespěchali a v poledne si odpočinuli. Proto luštění hádanek a rozvlácné vypravování při přástkách či drhnutí peří bývalo v minulosti jednak oblíbenou zábavou, jednak přípravou na případné setkání s polednicí.

Polednice trestávaly i děti, které udupaly obilí. Proto sedávaly v ruce berlu, ale lopatu od chlebové pece, která sloužila i k výplatě dětí. Děti jimi byly strašeny, jestliže něco provedly, lhaly nebo byly prostořeké. V minulosti byla známa i žerotínská říkanka:

„Nelže!
Baba sedí ve rže.
Práskne tě lopatou
přes to hobo projaté!“

Historie obce Žerotín na pokračování

XIII. Tradice a zvyky: Dušičky

V dnešním díle se podíváme na to, jakým způsobem slavili naši předci dušičky. Informace k tomuto tématu jsem čerpal z knížky Františka Hejnara *Staré žerotínské zvyky a obyčeje*.

Příroda se v listopadu chystala k dlouhému klidu. Kolem bylo vidět jen usínání, poslední sbírání sil k přidušenému projevu života před smrtí. „Došečková nálada“ přemáhala nejen lidi, ale i celou zemi. I ta se chystala k hlubokému spánku. Na památku zesnulých bývala hustá mlha, která „pomáhala otěšovat doše“.

Smrt bývala ve vsi stejně přirozená jako vznik nového života. Při loučení se zesnulým byl kladen důraz na křesťanskou pospolitost, stejně tak na pospolitost při bohoslužbách. Poslední rozloučení vždy znamenalo příležitost k zlepšení vztahů i pokorné zamyšlení nad vlastními životy.

Křesťanská pospolitost byla patrná i na počátku listopadu, kdy se konaly průvody na hřbitovy. Odpradáva na lidé navštěvovali hroby svých blízkých zemřelých a přátel, zdobili je květy, věnci a svícemi. Již v roce 998 se začal poprvé připomínat Den památky zesnulých – Dušičky. Původně to byl svátek benediktinů, později celé katolické církve.

V polovině 20. století navštěvovali žerotínští občané hroby buď na „Vše svaté“ (1. listopad), nebo na Dušičky (2. listopad).

Málokdo tyto svátky rozlišoval. Málokdo věděl, že „**svátek Všech svatých**“ vychází z historické události – vysvěcení antického chrámu v Římě (roku 609), v němž se uctíval kult všech římských bohů, a měl být vzpomínkovou slavností zemřelých, kteří již dosáhli věčné blaženosti.

Naproti tomu „Došečke“ měly být vzpomínkou na ty, kteří této blaženosti ještě nedosáhli. Svátek, lidově označovaný jako „Dušičky“, byl vzpomínkou na zemřelé, jejichž duše ještě pobývá v očistci. Zpočátku byl tento svátek lidem bližší, proto v tento den byly návštěvy hrobů častější. Později však převládlo uctívání zemřelých na Vše svaté.

Svátek byl uctíván zejména v odpoledních hodinách. V polovině 20. století byla silnice ze Žerotína do Hnojic plná skupinek občanů i jednotlivců. Často již pěkně profukovalo. Lidé byli „zachomlani“ do šátků - vlnáků a „teplých kabátů“. Někdy i pršelo. Pak byla silnice poseta klobouky tmavých deštníků.auta tehdy jezdila málo, lidé se na cestě potkávali, zdravili se nebo se na chvíli zastavili a bavili se mezi sebou. Na hnojickém hřbitově se setkávali i s občany z Hnojic nebo z Liboše.

Na hrobech plály svíčky. Chmurou náladu projasňovaly pestré květy „kateřenek“ v „pernicích, ale e v keticích“. Nejčastější barva květů byla žlutá a bílá. „Oměleých kvítek“ bývalo málo. Nad hroby se vzpomínalo na zemřelé, lidé se s obnaženými hlavami modlili a nad hroby v zamyšlení postávali. Na hlavní hřbitovní cestě a před hřbitovem až do setmění postávaly hloučky, aby si věřící porozprávěli. Lidé nespěchali. Podzimní práce již většinou skončily, zbýval zpravidla pouze odvoz cukrovky do cukrovaru a orba.

Oč méně spěchali dospělí, o to více měli naspěch kluci. Neměli stání. Posuňky si navzájem dávali znamení a postupně se odpoutávali od rodičů a příbuzných. Jakmile

svíčka zhasla, okamžitě se jejího zbytku chopili. „Kalěške, kóske vosko a kóske sviček“ pak mizely v jejich kapsách. S oblibou „odlópávali“ krápníky stékajícího vosku z vysokých svíček. Jakmile si vytvořili „dostatečný zásob“, postupně hřbitov opouštěli zadní brankou vedle márnice a mizeli v „hnojickém hájku“. Zde prolézali v chrástě pod smrky a „hledale šeške“. Po naplnění kapes zbývalo pouze odřezat dostatečně silnou a dlouhou „hulko“, na konci k ní upevnit špendlík nebo hřebík na uchycení šišky „na stojato“. Po pečlivém provoskování šupin šišek tak byla získána krásná pochodeň k osvětlení zpáteční cesty. Tyto světelné pochodně pak osvětlovaly nejen silnici, ale i přilehlé polní cesty. To bylo radosti z tolika světél! Dušičková nálada se pak u kluků rychle vytrácela.

V příštím díle udělám menší vsuvku do současnosti. Tématem bude naše obec z pohledu sociodemografických dat – budu se tedy zabývat strukturou obyvatelstva obce v rámci různých statistických ukazatelů.

Chtěl bych touto cestou popřát naší obci, Vám občanům obce a čtenářům zpravodaje krásné a klidné prožití vánočních svátků, bohatého ježíška a mnoho štěstí, zdraví a úspěchů do nadcházejícího roku 2018.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ!

Tomáš Hrubý

Tradiční Vánoční zvyky

Jak je to u vás s tradičními vánočními zvyky a obyčejí?

Vánoce vnímáme, mimo biblický rozměr, jako svátky klidu a míru. Můžeme ovšem také využít jejich čas ke zjištění, co nás čeká v příštím roce.

Lití olova

Dnes se tomuto kdysi tradičnímu zvyku věnuje málokdo, ale na počátku 20. století se olovo lilo téměř v každé rodině. Za války se však olovo stalo úzkoprofilovým materiálem a zvyk upadl v zapomnění. Postupně se ale vrací.

Olovo roztavte v kovové nádobce s dřevěnou rukojetí nad plamenem svíčky a roztavený kov nalijte do nádoby se studenou vodou. Když po chvíli kov ztuhne, můžete výsledný tvar vyjmout z vody a zapojit fantazii. Rovné čáry značí spokojený a klidný život, čáry vlnité nejasnosti, zmatky a cestování, dva kruhy svatbu, ovál sňatek z lásky, mřížky vězení ...

Pouštění lodiček

Do poloviny prázdné skořápky nakapejte trošku vosku, připevněte

svíčku (ideální jsou ty malé, dortové), zapalte a šup s ní na hladinu. Ideální je větší skleněná mísa nebo lavor. Pozor! Pokud chcete opravdu vědět, kam vás lodička zavane, musíte si ji vyrobit sám. Komu lodička vydrží na hladině nejdéle, toho čeká dlouhý a šťastný život, ale výkladů je vícero. Když zůstanete u břehu, nečekají vás v příštím roce žádné změny. Pokud se hned potopí, jakákoli snaha zlepšit vlastní situaci bude marná. Dotýká-li se jiné lodičky, je to láska a přátelství, ocitne-li se uprostřed ostatních, potřebuje ochranu a pomoc. Se zhasnutou svíčkou přichází neupřímnost a komplikovaný citový vztah. Jestliže vaše lodička statečně dopluje k druhému břehu, získáte, po čem toužíte.

Rybí šupina

Rybí šupina je takový magnetek na peníze. Kdo si vloží na Štědrý večer pod talíř šupinku, toho se budou držet peníze celý následující rok.

Krájení jablka

Tenhle zvyk se praktikuje po

štědrovečerní večeři, kdy jsou u stolu ještě všichni hosté. Jablíčko rozkrojte vodorovně. Poloviny oddělte a podívejte se, co vás čeká. Pokud jádřinec bude připomínat hvězdičku, budete mít v příštím roce štěstí a budete zdraví. Najdete-li v něm křížek nebo je jablko červivé, je to předzvěst zlé nemoci nebo i smrti. Ale takové předpovědi se lze snadno vyvarovat. Z botanického hlediska je jádřinec ve tvaru křížku velmi nepravděpodobný úkaz, a co se týče červíka, stačí vybrat k experimentu pěkné zdravé jablko.

Barborka

Může to být jakákoli větvička z ovocného stromu, ale největší tradici má třešeň. Větvička se na svátek Barbory odlomí ze stromu starého nejméně deset let a vloží do vázy. Vykvete-li na Štědrý den, dívka se do roka vdá. Pokud chcete mít jistotu, ulomte větvičku ráno, když se sluneční paprsek dotkne obzoru.

*Z internetových podkladů pro vás čerpal
Jiří Němec*

V jakém odstínu bude nazdoben váš stromeček?

Víte, co která barva znamená?

Zdobíte stromek v jednom barevném odstínu? Přečtěte si, co kterou barvou přitahujete do své domácnosti, a kterou tedy ubrat či přidat.

Velkým trendem při zdobení stromku je celý ho sladit do jednoho barevného odstínu. To samo o sobě rozhodně není špatně, jen byste měli vědět, co která barva přitahuje do vaší domácnosti, a jaké vibrace tedy budete pociťo-

vat po celý příští rok. A třeba se nakonec rozhodnete pro stromek barevně vyváženější.

Červená

Červená je barva lásky a vášně, a to jak té sexuální, tak také celkového zapálení pro cokoli. Ne nadarmo byly ozdoby na stromek tradičně červené, protože tuhle barvu prostě ve svém životě chcete. Přitáhnete tak do něj vitalitu a energii, také výdrž a nadšení.

Červený stromek tedy rozhodně ano, ale pozor, nepřepálit. Aby se to celé nepřehouplo k frenetické aktivitě a nervózní roztěkanosti.

Modrá

Modrý stromek sice může působit na první pohled trochu chladně, ale zdání klame. Právě modrá patří mezi ty nejvíce uklidňující a nejkonejšivější barvy. Pokud na svůj stromek zvolíte převážně modré dekorace, přitáhnete si tak do

bytu klid a pohodu na celý příští rok. Hodí se pro všechny, kteří se utápí ve stresu a práce i povinnosti jim přerůstají přes hlavu.

To ale není všechno – modrá je navíc barvou vědění a pochopení, a tak pokud nastrojíte stromek do tohoto odstínu, dáváte tak vesměru na srozuměnou, že jste otevřeni novým vědomostem a vzdělání. A také pochopení mezilidskému, takže pokud máte pocit, že si doma poslední dobou moc nerozumíte a hodně se hádáte, modrá je tu přímo pro vás – ochladí rozjitřené emoce a nastartuje mozek. Bílá je barva zklidnění a ticha. I modrá harmonizuje prostředí.

Zlatá a žlutá

Pokud se cítíte tak nějak bez energie a bez nadšení, máte pocit, že vás život prostě unavuje, dejte si na stromek ozdoby žluté a zlaté. Tyhle barvy totiž přináší nádeji a optimismus, se kterými se všechno zvládá lépe. Kromě toho jsou to také barvy komunikace a fungujících vztahů. Pokud se vám tedy zdá, že to mezi jednotlivými členy rodiny vážně, nemáte si co říct a tak nějak už jeden druhého spíš otravujete, právě žluté a zlaté dekorace by vás mohly postrčit tím správným směrem.

Zelená

Zelené dekorace se na stromku

příliš často neobjevují, protože v zeleni jehličí často zaniknou, ale je to škoda. Zelená totiž nejen že uklidňuje a umírňuje všechno, co je příliš zběsilé, ať už jsou to pocity nebo životní tempo, ale také přitahuje do domácnosti peníze a materiální zabezpečení. A kdo by ho nechtěl, že.

Fialová

Fialové svíčky s sebou nesou duchovní naladění. Pokud máte pocit, že se sami v sobě ztrácíte, že nevíte, co vlastně chcete nebo kudy se má váš život dále ubírat, fialové ozdoby na stromku budou vysílat ty správné vibrace. Nezapomínejte, že tato barva s sebou přináší také nostalgii a zádumčivost, tak abyste to zase nepřehnali.

Fialová je barva meditace, růžová lásky

Bílá a stříbrná

Bílá a potažmo stříbrná s sebou přináší jakousi lehkost. Použijte je, pokud máte pocit, že je potřeba pročistit atmosféru v rodině. Navíc jsou barvou upřímnosti a pravdy, takže i ty si tak trochu přičarujete do dalšího roku ve větším množství. Bílá barva je navíc celkově léčivá, takže se bude hodit v případě, kdy je co hojit – pokud máte v domácnosti mezi sebou nějaké nevyřešené křivdy a rány.

Pozor však na to, že hojí tím, že vynese věci na světlo. Mějte to tedy na paměti, když volíte sněhové dekorace, přináší s sebou otevřenost.

A také myslíte na to, že v sobě bílá i stříbrná nesou tak trochu chlad a sterilitu, izolaci, chce to tedy tento efekt vyvážit nějakou hřejivější barvou.

Růžová

Nakonec růžové ozdoby – mnoho lidí po nich nesáhne, ale je to škoda. Růžová je totiž barvou vztahů, náklonnosti, lásky, barvou všech, na kterých nám záleží. Pověste si na stromek růžové ozdoby, abyste posílili pouto mezi sebou a svými blízkými.

Co zmůže stromek?

Pověsit na stromek ozdoby v nějaké konkrétní barvě, možná se vám to nezdá jako nic velkého a důležitého. Mozek ale na každou barvu reaguje jinak a pohledem na ni se určitým způsobem nastaví, začne přemýšlet jinak. Kolem stromku se sejde celá vaše rodina a nějaký čas tráví, je tedy ideální dekorace využít ku prospěchu věci.

A v jaké barvě zdobíte svůj stromek vy?

*Z internetových podkladů pro vás čerpal
Jiří Němec*

Sokol obci

Tělocvičná jednota Sokol Žerotín uspořádala v sobotu 23. září 2017 tradiční brigádu „Sokol obci“. Cílem byl svoz kovošrotu. Ačkoliv počasí brigádě příliš nepřálo, nakonec se vydařila.

Velký dík patří zejména členům jednoty, kteří se i za nepříznivého

počasí podíleli na průběhu akce. Tělocvičná jednota Sokol Žerotín touto cestou děkuje občanům obce, kteří byli ochotni věnovat nepotřebný kovový odpad. Dále děkujeme Rolnickému družstvu Žerotín za poskytnutí techniky. Celkový výdělek ze svozu

činí 14 826 Kč. Tyto finanční prostředky budou použity na činnost Základní školy a mateřské školy Žerotín.

*Za Tělocvičnou jednotu Sokol Žerotín
Tomáš Hrubý*

Brigádníci v akci (zleva: Tomáš Hrubý, Petr Pazdera, Vojtěch Čouka, Miroslav Čouka a Kateřina Čouková) – foto: T. J. Sokol Žerotín

Glosář

Letošek se nezadržitelně ubírá ke svému konci. Rok 2018 bude plný oslav, výročí a vzpomínání díky osmičce na konci letopočtu. 1918 vznik republiky, rok 1938 „ukradené pohraničí“, ukradená svoboda v neslavném „Únoru“ 1948, Pražské jaro a vpád vojsk Varšavské smlouvy v čele se Sověty 1968.

Společenská kronika

Narodili se:

Eliška Hublarová
Pavel Janíček
Gabriela Pešlová

Vítáme je do svazku obce

Jubilanti:

Františka Macháčková – 80 let

Do dalších let přejeme hodně zdraví a spokojenosti

Samá kulatá výročí. Čeká nás rok rozborů, debat, varování před návraty a opakováním dějin, rok pouček, kladení věnců a věšení vlajek.

Většině občanů, nejen těch žerotínských, bude veškeré to dění šumafuk. Budou si dál žít svými každodenními starostmi a kytku k pomníku položí v květnu možná „jen“ děti z naší školy. Na těch dějinných událostech, které určovaly vývoj naší vlasti v minulém století, si budou brousit zuby jen politici. Budou házet špínu jedna parta na druhou, budou dehonestovat jednotlivce i celé partaje a ten nestravitelný guláš nám budou ochotná média cpát do hlav dennodenně. A aby toho nebylo málo tak ještě Trump, Merkelová, tlustý Kim a Putin v Rusku a ...

A do toho nás čekají pro změnu zase volby. Za pár týdnů prezidentské, to bude pro nás „kabát“ ale příští rok by nám měla být

blíží „košile“. Na podzim budou volby komunální, tedy do obecních zastupitelstev a tedy i u nás bude trošku vzruchu kolem kandidátů na volebním lístku.

Pro mnohé z nás bude, spíše než politika a vzpomínková hemžení, důležité, aby bylo v každém z období roku to správné počasí, aby zase nepomrzly meruňky, aby bylo dost vláhy, sluníčka tak akorát, aby vše co má uzrálo do sladka a do šťavnata. Aby nám sloužilo zdraví, abychom měly dobrou a dobře placenou práci, aby nám dělaly radost děti a vnoučata, abychom měli dobré výsledky ve škole. Budeme se těšit na všechny naše možné, malé i velké, radosti a jejich naplnění.

A já Vám všem přeji, aby po veselých a pěkných Vánocích, všechna vaše příjemná očekávání rok 2018 splnil.

Jiří Němec

Svoz odpadu 2018 - Žerotín

Komunální odpad:

8. ledna	23. července
5. února	20. srpna
5. března	17. září
3. dubna (náhrada za 2.4.)	15. října
30. dubna	12. listopadu
28. května	10. prosince
25. června	

Plasty:

16. ledna	3. července
13. února	31. července
13. března	28. srpna
10. dubna	25. září
9. května	23. října
5. června	20. listopadu
18. prosince	

Papír: po 14 dnech, vždy v liché týdny, obvykle ve středu

Sklo: dle potřeby, na zavolání

Nebezpečné odpady: 10. března 13. října